

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางแล้วว่า เด็กทุกคนโดยไม่ว่าจนถึง เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา และชั้นวรรณะ ย่อมมีความสำคัญต่อสังคมกับกันทั้งสิ้น บุคคลในสังคม และสภาพของสังคมมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของ เด็กอย่างยิ่ง การที่จะเข้าใจและช่วยให้เด็กมีความเจริญก้าวหน้าไปในแนวทางที่พึงปรารถนา จะต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เป็นสำคัญ และโดยที่สิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก คือการดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว อย่างปกติสุข ซึ่งหมายถึงว่า จะต้องคำนึงถึงความสำคัญแห่งชีวิตทางครอบครัวอย่างแท้จริง เพราะครอบครัวเป็นหน่วยแรกและมีความสำคัญต่อพัฒนาการทุกด้านของเด็ก ด้วยเหตุนี้เด็กจึง เริ่มเรียนรู้แบบแผนของพฤติกรรมต่าง ๆ จากบุคคลในครอบครัว อันมีคามารทและญาติพี่น้อง เป็นแบบฉบับในการดำเนินชีวิตของตนทีละน้อย ฉะนั้นแบบแผนพฤติกรรมของเด็กจะสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมที่เด็กรับรู้จากสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกันก็จะประเมินค่าตนเองตามที่รับรู้มา ดังมีผู้ที่นิยาม Adler^๑ เชื่อว่า การกระทำทุกอย่างของเด็กเป็นผลเนื่องมาจาก แบบฉบับของชีวิต (style of life) ซึ่งขึ้นอยู่กับ การประเมินค่าตนเองและสังคม และความรูสึกต่าง ๆ ที่เด็กได้รับนี้จะถูกนำมาผสมเข้าเป็น ความคิดเห็นและความเข้าใจ ซึ่งอาจเที่ยงตรงหรือไม่เที่ยงตรงก็ได้ ดังที่ Jersild^๒

^๑ Don C. Dinkmeyer, Child Development, (New Delhi: Prentice of India Private Limited, 1967), p.186.

^๒ Arthur T. Jersild, In Search of Self, (New York: Teacher College, Columbia University, 1966), p.78.

กล่าวว่าทัศนคติของบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่นนั้นสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่มีต่อตนเอง และ
 เด็กก็เช่นเดียวกัน จะประเมินตนเองโดยการศึกษาความหมายว่าคนอื่นคิดอย่างไรต่อตน
 การที่เด็กเริ่มรู้จักประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตน เป็นลักษณะหนึ่งของการเริ่ม
 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ในระยะนี้บุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กจะเป็นผู้ที่มิมีอิทธิพลต่อ
 ขบวนการสร้างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กมากที่สุด เด็กจะเริ่มเรียนรู้จาก
 บุคคลใกล้ชิดกว่าคเป็นต้นอย่างไร และนำสิ่งที่รับรู้มารวมไว้เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 ตนเอง และความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองนี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสภาพ
 แวดล้อมของบุคคล ดังที่ Strang^๓ กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 ตนเองของแต่ละบุคคล อาจเกิดขึ้นได้ในระยะหนึ่งของชีวิต โดยเฉพาะในช่วงเวลาของ
 การที่บุคคลเริ่มค้นพบพัฒนาการในตน ดังนั้นความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองจึงรวมไปถึงการ
 รับรู้ทั้งทางกายและทางใจ ดังที่ Hurlock^๔ กล่าวว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง
 หมายถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองทางด้านกายและใจ ทางด้านกาย ได้แก่ความคิด
 เห็นเกี่ยวกับ รูปร่าง หน้าตา และสุขภาพ ทางด้านใจ ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด การรับรู้
 การปรับตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และอารมณ์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง อาจตรงกับ
 ความเป็นจริง หรือไม่ตรงกับความเป็นจริง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของบุคคลนั้นกับสิ่ง-
 แวดล้อม ซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และโดยขบวนการดังกล่าว ทำให้บุคคลเริ่มรู้ว่า
 ตนเป็นต้นอย่างไรและคนอื่นคิดว่าตนเป็นต้นอย่างไร นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่าง
 บุคคลกับสิ่งแวดล้อมยังส่งเสริมให้มีการปรับตัว ซึ่งเป็นการเสริมสร้างและแก้ไขลักษณะ
 ของตนเป็นลำดับ ดังที่ Sullivan^๕ กล่าวว่า "ตนถูกเสริมสร้างขึ้นด้วยความสามารถ

^๓Ruth Strang, The Adolescent View Himself, (New York: Mc.Graw-Hill Book Company, Inc., 1957), p.78.

^๔Elizabeth B. Hurlock, Child Development, (4th ed., Tokyo: Kogakusha Company, Ltd., 1964), pp. 525-526.

^๕Arthur T. Jersild, op.cit., pp. 15-17.

ที่ติดตัวมาและจากอิทธิพลของประสบการณ์”

ด้วยเหตุดังกล่าว ครอบครัวจึงเป็นหน่วยสำคัญยิ่งหน่วยหนึ่งในสังคมที่ช่วยเสริมสร้างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็ก และสำหรับเด็กในสถานสงเคราะห์ซึ่งเป็นเด็กที่ประสบปัญหาและมีความจำเป็นนานาประการอันทำให้ต้องถูกแยกตัวออกจากครอบครัวเดิมของตน เป็นปัญหาที่น่าสนใจที่ควรศึกษาว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กเหล่านี้ถูกเสริมสร้างออกมาในรูปใด เพราะการที่เด็กต้องอยู่ในสภาพเช่นนี้เนื่องมาจากความเป็นอยู่ในครอบครัว ซึ่งอาจมีการเจ็บไข้ได้ป่วย การตาย การแยกกันอยู่ การถูกทอดทิ้ง การระกรงครองชีพฝืดเคือง ความถูกเงินค่าง ๆ อันมีอาจแก้ไขได้ทันทีหรือแม้กระทั่งภัยพิบัติอื่น เกิดจากธรรมชาติก็ ภัยจากสงครามก็ ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงหรือการถูกความทางการเมืองก็ ย่อมทำให้บางครอบครัวต้องได้รับความทุกข์ยากถึงกับต้องแยกกันอยู่ชั่วคราว หรือตลอดไป เด็กจากครอบครัวเหล่านี้ย่อมได้ชื่อว่า อยู่ในฐานะที่ “ปราศจากบ้าน” และได้รับการดูแลจากสถานสงเคราะห์โดยมีเจ้าหน้าที่ของสถานสงเคราะห์เป็นผู้ทำหน้าที่แทนบิดามารดาของเด็ก การรับเด็กเข้าไว้ในอุปการะของสถานสงเคราะห์นี้ถือเป็นวิธีสุดท้ายที่จะพึงบริการแก่เด็ก เมื่อไม่สามารถให้การสงเคราะห์ด้วยวิธีอื่นใดได้แล้ว^๒ สถานสงเคราะห์จึงเป็นแหล่งที่พยายามให้ความช่วยเหลือแก่เด็กซึ่งขาดที่พึ่งจากทางบ้าน ด้มีความเป็นอยู่ที่อบอุ่นทางกายและใจคล้ายคลึงกับเด็กที่อยู่กับบิดามารดาของตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่ในสถานสงเคราะห์เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเพื่อให้เด็กได้รับความสุข มีความอบอุ่นและเกิดความมั่นใจในตนเอง โภชนาอาหารอย่างปึงเด็กวัยรุ่นซึ่งเป็นเด็กที่กำลังอยู่ในวัยที่สำคัญที่สุดวัยหนึ่งของชีวิต เป็นต้นว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม และกำลังอยู่ในวัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อ

^๒กรมประชาสงเคราะห์, กระทรวงมหาดไทย, รายงานประจำปี พ.ศ. ๒๔๙๐, (พระนคร: โรงพิมพ์สันกรมชายสงเคราะห์ประเทศไทยจำกัดสินไช้, พ.ศ. ๒๔๙๐)

ระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ จึงเป็นวัยที่มีปัญหามากกว่าวัยอื่น ๆ นอกจากนี้ วัยรุ่นยังเป็นวัยที่ชอบคนหาตัวเองและสนใจตัวเองมาก จึงน่าที่จะทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับตนเองของเด็กเหล่านี้ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยจำกัดเฉพาะเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเด็กที่มีปัญหามากกว่าเด็กปกติตั้งใดกล่าวมาแล้ว นอกจากนี้เด็กวัยนี้ยังมีความไม่เอียงที่จะไม่ยอมรับและไม่เข้าใจตนเอง ดังที่ "strang" ได้กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะไม่ยอมรับตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากระยะของวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางรูปร่างลักษณะอย่างรวดเร็ว และเด็กมักก็ชอบนำตนเองไปเปรียบเทียบกับผู้อื่น Garrison^๕ ก็ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่า เด็กชายวัยรุ่นชอบเปรียบเทียบตนเองกับเพื่อนรุ่นเดียวกันในเรื่อง ส่วนสูง น้ำหนัก ความแข็งแรง และลักษณะความสามารถในการเคลื่อนไหว เด็กหญิงสนใจในรูปร่างที่สง่างามเป็นหญิง และชอบเปรียบเทียบตนเองกับหญิงสาว ถ้าการเปรียบเทียบไม่เป็นที่พึงพอใจ ก็จะรู้สึกไม่พอใจตนเอง และเกิดความคับข้องใจ อันเป็นลักษณะหนึ่งของการไม่ยอมรับตนเอง และ Roger^๖ เน้นว่า การยอมรับตนเองเกิดขึ้นเนื่องจากลักษณะที่สอดคล้องกันระหว่างความนึกเห็นเกี่ยวกับตนเองและตนเองตามที่คิดอยากจะเป็น ความอยากจะเป็นของเด็กวัยรุ่นนี้อาจสูงเกินไป ค่าเกินไป หรือพอดี ขึ้นอยู่กับระดับความหะเยอทะยาน (Level of Aspiration) ของแต่ละบุคคล ถ้าวัยรุ่นมี "ความอยากจะเป็น" ค่าเกินไป จะทำลายความรู้สึกนับถือตนเอง แต่ถ้าความอยากจะเป็น" สูงเกินไป จะเป็นการ-

---

^๕Ibid., p.74.

^๖Karl C. Garrison, Psychology of Adolescent, (New Jersey: Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1956), p.15.

^๗Paul Bruce, "Relationship of Self-acceptance to Other Variables with Sixth Grade Children Oriented in Self-Understanding", Educational Psychology, No. 5., October, 1958, p.49.

เพื่อฉัน ฉันน่าจะซึ่งปัญหาทางอารมณ์ มีความกับข้องใจ และมีความทักกันในจิตใจ และน่าจะซึ่งลักษณะของการมีปมท้อย"

การที่บุคคลจะมีบุคลิกภาพและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ จะต้อง เป็นผู้ที่มีการยอมรับตนเอง มีความเข้าใจในตนเองอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง มีความอยากจะเป็นและตั้งระดับความทะเยอทะยาน (level of Aspiration) ได้เหมาะสมกับความ-สามารถและเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ดังนั้นการเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดหรือโลกภายในของ เด็กวัยรุ่น จึงทำให้สามารถเข้าถึงตัวเด็กได้ใกล้ชิดที่สุด และ"การที่จะเข้าใจพฤติกรรม ของบุคคลได้ก็ จะต้องพยายามศึกษาเกี่ยวกับสภาพความคิดเห็นภายใน (inner frame of references) ของบุคคลนั้นมากที่สุดเท่าที่จะทำได้"

* ตัวอย่างที่ยัง ไม่มีผู้ใดศึกษาความคิด เห็น เกี่ยวกับตนเองของ เด็กวัยรุ่นในสถาน-สงเคราะห์มาก่อน ประกอบกับเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความคิดเห็น เกี่ยวกับตนเอง ของเด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในสถานสงเคราะห์ โดยเลือกศึกษาเด็ก วัยรุ่นทั้งหมดในสถานสงเคราะห์เด็กชาย บ้านมหาเมฆ และ สถานสงเคราะห์เด็กหญิง บ้านราชวิถี ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (The Piers - Harris Children's Self - Concept Scale) ในการวิจัยครั้งนี้

ความมุ่งหมายทั่วไป

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับตนเอง ๗ ลักษณะ ของเด็กวัยรุ่นชายและหญิงในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านมหาเมฆและสถาน-สงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ตามประเภทสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ว่าจะมีความแตกต่างกัน คล้ายคลึงกัน ในความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองแต่ละด้าน หรือไม่ เพียงใด

ความมุ่งหมายเฉพาะ

เพื่อศึกษา เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของ เด็กวัยรุ่นชายและหญิง ในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านมหาเมฆ และสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยศึกษา ๗ ลักษณะ เปรียบเทียบระหว่าง

๑. เด็กวัยรุ่นชายตอนต้น และ เด็กวัยรุ่นชายตอนปลาย
๒. เด็กวัยรุ่นหญิงตอนต้น และ เด็กวัยรุ่นหญิงตอนปลาย
๓. เด็กวัยรุ่นชายตอนต้น และ เด็กวัยรุ่นหญิงตอนต้น
๔. เด็กวัยรุ่นชายตอนปลาย และ เด็กวัยรุ่นหญิงตอนปลาย
๕. เด็กวัยรุ่นชาย และ เด็กวัยรุ่นหญิง
๖. เด็กวัยรุ่นตอนต้น และ เด็กวัยรุ่นตอนปลาย

โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของ Ellen V. Piers และ Dale B. Harris (The Piers-Harris Children's Self-Concept Scale)^{๑๐} ซึ่งมีองค์ประกอบ ๗ ลักษณะ โดยรวมลักษณะที่เป็นส่วนรวมเข้าไปเป็นองค์ประกอบที่ ๗ องค์ประกอบเหล่านี้ได้แก่

องค์ประกอบที่ ๑	พฤติกรรม (Behavior)
องค์ประกอบที่ ๒	สภาพทางสติปัญญา และสถานภาพในโรงเรียน (Intellectual and School Status)
องค์ประกอบที่ ๓	รูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ (Physical Appearance and Attributes)

^{๑๐}Ellen V. Piers and Dale B. Harris, Manual for the Piers-Harris Children's Self-Concept Scale, (Counselor Recordings and Tests; Nashville: Tennessee, 1969).

- องค์ประกอบที่ ๔ ความวิตกกังวล (Anxiety)
 องค์ประกอบที่ ๕ ความเป็นคนที่น่านิยม (Popularity)
 องค์ประกอบที่ ๖ ความสุขและความพอใจ (Happiness and Satisfaction)
 องค์ประกอบที่ ๗ ลักษณะที่เป็นส่วนรวม (Total number of the Scales)

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นเด็กวัยรุ่นแรกและหญิงในสถานสงเคราะห์เด็กชานบ้านมหาเมฆ และสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ เท่านั้น

ความจำกัดของการวิจัย

๑. การวิจัยนี้ศึกษาเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ที่มีอายุระหว่าง ๑๐-๑๖ ปี สำหรับเด็กวัยรุ่นตอนต้น และอายุระหว่าง ๑๗-๒๑ ปี สำหรับเด็กวัยรุ่นตอนปลาย เท่านั้น
๒. การนำผลของการวิจัยนี้ไปใช้กับกลุ่มประชากรอื่น อาจจะได้ผลที่แตกต่างไปจากการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากลักษณะของตัวอย่างประชากรที่แตกต่างกัน

ความเชื่อเบื้องต้น

๑. การวิจัยนี้ถือว่าแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (The Piers-Harris Children's Self-Concept Scale) ที่สร้างขึ้นโดย Ellen V. Piers และ Dale B. Harris สามารถใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง เพื่อรวบรวมข้อมูลใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้

๒. ผู้วิจัยถือว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองที่ได้จากประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ควรมีความเชื่อถือได้ในระดับสูงพอสมควร เนื่องจากผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นเด็กวัยรุ่นทั้งหมดในสถานสงเคราะห์เด็กชานบ้านมหาเมฆและสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

คำจำกัดความเฉพาะ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ๗ องค์ประกอบตามแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (The Piers-Harris Children's Self-Concept Scale) ดังนี้

- องค์ประกอบที่ ๑ พฤติกรรม (Behavior)
- องค์ประกอบที่ ๒ สภาพทางสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน (Intellectual and School Status)
- องค์ประกอบที่ ๓ รูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ (Physical Appearance and Attributes)
- องค์ประกอบที่ ๔ ความวิตกกังวล (Anxiety)
- องค์ประกอบที่ ๕ ความเป็นคนที่น่านิยม (Popularity)
- องค์ประกอบที่ ๖ ความสุขและความพอใจ (Happiness and Satisfaction)
- องค์ประกอบที่ ๗ ลักษณะที่เป็นส่วนรวม (Total number of the Scales)

เด็กวัยอยู่ในสถานสงเคราะห์ ได้แก่ เด็กวัยรุ่นตอนต้นชายและหญิงซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๓ - ๑๖ ปี และเด็กวัยรุ่นตอนปลายชายและหญิงซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๗ - ๒๑ ปี ที่อยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์บ้านมหาเมฆและบ้านราชวิถี กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. ๒๔๙๖

เกณฑ์การแบ่งระดับอายุเด็กวัยรุ่นนี้อาศัยหลักเกณฑ์การแบ่งของ Elizabeth B. Hurlock^{๑๑}

---

^{๑๑}Elizabeth B. Hurlock, Adolescent Development, (New York: McGraw-Hill Book Company, Inc., 1949), p.4.

การวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้

ก.ศ. ๑๘๘๒ Jersild^{๑๒} ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง โดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษา มีชั้นประถมศึกษาและนิสิตนักศึกษาระดับวิทยาลัย จำนวน ๓,๐๐๐ คน เขียนอธิบายสิ่งที่ชอบและไม่ชอบเกี่ยวกับตนเอง ผลการวิจัยปรากฏว่า ตัวอย่างประชากร แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในด้านลักษณะร่างกาย การแต่งกาย สุขภาพอนามัย บ้านและครอบครัว ความสนุกสนานในการพักผ่อนหย่อนใจ ความสามารถในการกีฬาต่างๆ ความสามารถทางการเรียน ทักษะติดต่อโรงเรียน ความสามารถทางสติปัญญา ความสามารถพิเศษต่าง ๆ ทักษะคิดทางสังคม ความชอบและไม่ชอบเกี่ยวกับตนเอง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ความรู้สึกและความเชื่อต่อทางศาสนา ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กที่มีอายุน้อย มีความนึกเห็นเกี่ยวกับด้านร่างกาย รูปร่างหน้าตาและการแต่งกายเป็นส่วนใหญ่ แต่เด็กอายุมากขึ้นมีความนึกเห็นเกี่ยวกับตนเองในด้านความรู้สึกและความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นส่วนใหญ่

ก.ศ. ๑๙๕๗ Strang^{๑๓} ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่น โดยให้เด็กวัยรุ่นเขียนเรื่อง ๓ เรื่อง ซึ่งมีหัวข้อดังนี้คือ "ฉันคิดว่าฉันเป็นคนอย่างไร" "คนอื่นก็คิดว่าฉันเป็นคนอย่างไร" และ "ฉันอยากเป็นคนอย่างไร" ผลปรากฏว่า เด็กวัยรุ่นระยะปลายซึ่งมีอายุประมาณ ๑๔ - ๒๑ ปี พิจารณาตนเองมากกว่าและลึกซึ้งกว่าเด็กวัยรุ่นระยะต้น กล่าวโดยสรุป เด็กเหล่านี้คิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ๔ ด้าน คือ

^{๑๒} Arthur T. Jersild, Op.cit. p.31.

^{๑๓} Ruth Strang, Op.cit. pp.67-128.

คิดเห็นในด้าน (๑) ความสามารถ ฐานะ บทบาท รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย อารมณ์
ความเชื่อถือ คุณค่า และความทะเยอทะยาน (๒) การแสดงออกทางอารมณ์ (๓) ลักษณะ
ตนเองด้านสังคม (๔) ลักษณะตนเองในอุคมคติ เช่น คิดอยากจะเป็นคนอย่างไร เป็นต้น

ค.ศ. ๑๙๖๖ Alexander^{๑๔} ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ตนเอง การยอมรับตนเองกับผลการเรียน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนเกรด ๑๐ จำนวน
๒๕๐ คน เป็นชาย ๑๑๖ คน หญิง ๑๐๔ คน เครื่องมือที่ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง
แลการยอมรับตนเองเป็นประเภทให้เลือกตอบ ใช้ rating scale ที่ผู้วิจัยได้ตัดแบ่ง
จากเครื่องมือทางการวิจัยต่าง ๆ ผลจากการวิจัยแสดงว่า เมื่อมีการควบคุมระดับสติปัญญา
แล้ว จะมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองและการ
ยอมรับตนเองกับผลการเรียน ผู้วิจัยสรุปว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองเป็นสาเหตุที่สำคัญ
ต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

ค.ศ. ๑๙๖๓ Charles Taylor และ Arthur W. Combs^{๑๕} ศึกษาเรื่อง
การยอมรับตนเองและการปรับตัวจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กมัธยมเกรด ๖ จำนวน ๒๐๕
คน มีสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ระดับการศึกษาและอายุเท่า ๆ กัน ใช้แบบทดสอบ The
California Test of Personality (Elementary Form A) วัดการปรับตัว โดย
แบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งมีจำนวน ๕๐ % เป็นนักเรียนที่ปรับตัวได้ดี อีกกลุ่ม
หนึ่งมีจำนวน ๕๐ % เช่นกัน และเป็นนักเรียนที่ปรับตัวได้ไม่ดีตามคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ
สำหรับการทดสอบเรื่องการยอมรับตนเองนั้น ในนักเรียนเลือกตอบข้อความ ๒๐ ข้อความ ที่

^{๑๔} Eugene D. Alexander, "The Relationship between Self-Concept, Self-Acceptance and School Marks", Thesis, (Ph.D., The University of Michigan, 1962).

^{๑๕} Don E. Dulany Jr., and Others, Contributions to Modern Psychology, (New York: Oxford University Press, 1963), pp.299-303.

อาจเป็นความจริงสำหรับนักเรียนทุกคน แต่ถ้ายอมรับข้อความนั้นแล้ว จะกระทบกระเทือน
 ต่อตน (Self) ตัวอย่างของข้อความ เช่น บางครั้งข้าพเจ้าไม่เชื่อฟังบิดามารดา บาง-
 ครั้งข้าพเจ้าพลต บางครั้งข้าพเจ้าเก็บจักรยานและไม้เท้างาน ฯลฯ ผลของการวิจัยแสดงว่า
 กลุ่มนักเรียนที่มีการปรับตัวโลกดีกว่าสามารถยอมรับข้อความที่กระทบกระเทือนต่อตน (Self)
 ได้มากกว่ากลุ่มที่ปรับตัวโลกไม่ลอบดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ค.ศ. ๑๙๖๓ Robert Ball Louis^{๑๖} ศึกษาการยอมรับตนเองของเด็กวัยรุ่น
 ในโรงเรียนมัธยมแบบประสมตอนปลาย จำนวน ๒๖๘ คน เครื่องมือที่ใช้ศึกษาการยอมรับ
 ตนเองของเด็กวัยรุ่นเป็นแบบทดสอบความสามารถในระดับมัธยมและระดับอุดมศึกษา และ
 ใช้ Bill's Index of Adjustment and Values ผลจากการวิจัยแสดงว่า

๑. การยอมรับตนเองของเด็กวัยรุ่นไม่สัมพันธ์กับเพศ ความสามารถและสัมฤทธิ์ผล
 ในโรงเรียน

๒. ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง "ตน" และ "คนที่ลึกลับอยาก
 เป็น" มีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถและความแตกต่างระหว่างเพศ

๓. เด็กวัยรุ่นหญิงที่มีความสามารถสูง จะมีคะแนนความแตกต่างระหว่าง "ตน"
 และ "คนที่ลึกลับอยากจะเป็น" ต่ำกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงที่มีความสามารถต่ำ ในขณะที่เด็กวัยรุ่น
 ชายที่มีความสามารถสูง จะมีคะแนนความแตกต่างสูงกว่าเด็กวัยรุ่นชายที่มีความสามารถต่ำ
 การศึกษานี้ไม่ปรากฏว่ามีองค์ประกอบอื่นใดที่มีความสัมพันธ์กับความแตกต่างระหว่าง "ตน"
 และ "คนที่ลึกลับอยากจะเป็น"

ค.ศ. ๑๙๖๔ Piers และ Harris^{๑๗} ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของ

^{๑๖}Robert Ball Louis, "The Testing of Selected Hypotheses Concerning the Self-Concept as It Related to the Ability, Academic Achievement, and Sex of High School Seniors", Dissertation Abstract, (Vol. 24(3), September, 1963).

^{๑๗}Ellen V. Piers and Dale B. Harris, "Age and Other Correlates of Self-Concept in Children", Journal of Educational Psychology, (Vol. 55(2), April, 1964), pp.91-95.

เด็ก โดยสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองโดยอาศัยลักษณะต่าง ๆ ที่เด็กอธิบายเกี่ยวกับตนเองที่ Jersild ได้รวบรวมไว้ โดยให้ชื่อแบบสอบถามนี้ว่า "ความรู้สึกเกี่ยวกับตัวฉัน" ประกอบด้วยข้อความ ๕๕ ข้อความ สำหรับให้เด็กตอบรับว่า "จริง" ถ้าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริง และ "ไม่จริง" ถ้าข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงของตน ตัวอย่างประชากรคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ประถมปีที่ ๒ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ทั้งชายและหญิงจำนวน ๓๖๓ คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ กับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองไม่แตกต่างกัน แต่ต่างกับกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ นอกจากนี้ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสัมพันธ์กันน้อยเท่ากับระดับสติปัญญาและสัมฤทธิผล คือสัมประสิทธิ์มีค่าระหว่าง ๐.๑๘ ถึง ๐.๒๕ และ ๐.๑๘ ถึง ๐.๓๐ ตามลำดับ ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามหาได้โดยใช้ Kuder-Richardson Formula 21 Spearman-Brown Formula และทำการสอบซ้ำสองครั้ง ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามหาโดยวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กนักเรียนอ่อน จำนวน ๔๕ คน ไต่คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำกว่านักเรียนปกติอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ ในที่สุดผู้วิจัยได้วิเคราะห์แบบสอบถามนี้อีกครั้งหนึ่ง โดยสอบถามเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๔๙ คน ข้อความถูกคัดออกเหลือเพียง ๔๐ ข้อ ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสม และใช้แบบสอบถามนี้วัดความเข้าใจตนเองของเด็กอย่าง เป็นมาตรฐานต่อไป

ก.ศ. ๑๔๖๔ Reede^{๑๔} ศึกษาการยอมรับตนเองของนักเรียนฝึกหัดครู จำนวน ๕๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การรายงานและประเมินค่าตนเองตามที่ต้องการจะเป็น โดยมีข้อความทั้งหมด ๑๐ ข้อความ ที่กล่าวถึงความรู้สึกที่มีต่อตนเองใน

^{๑๔} Jones Donald Reede, "Relationships among Phenomenal Self-Concept, Phenomenal Ideal Self-Concept, and Perception of Others", Dissertation Abstract, (Vol. 25(4), March, 1965).

ฐานบุคคลธรรมดาสามัญคนหนึ่ง และในฐานะของการเป็นครูคนหนึ่ง ขณะเดียวกันก็ได้ออกชื่อเพื่อนที่คิดว่าดีที่สุดใน ๓ คน และเพื่อนที่คิดว่าไม่ดีเลยมา ๓ คน เพื่อนเหล่านี้จะคงเป็นนักเรียนฝึกหัดครูทั้งสิ้น ผลการวิจัยปรากฏว่า

๑. นักเรียนฝึกหัดครูที่ยอมรับตนเอง จะเข้าใจและรับรู้นตนเองไปในทางองเดียวที่มากกว่านักเรียนฝึกหัดครูที่ไม่ยอมรับตนเอง

๒. การยอมรับตนเองหรือไม่ยอมรับตนเองของนักเรียนฝึกหัดครูไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินค่าตนเองของเพื่อนที่ไม่ยอมรับตนเอง

กล่าวโดยสรุป จากผลการวิจัยนี้ *Roodie* กล่าวว่า แต่ละบุคคลที่ยอมรับตนเองมีความโน้มเอียงที่จะเข้าใจผู้อื่นได้ดีเท่ากับตนเอง

ก.ศ. ๑๔๖๖ Soares และ Soares^{๑๔} ศึกษาลักษณะของตนเอง กับการเลือกอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนฝึกหัดครูที่เรียนวิชาเอกต่าง ๆ กัน ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และพลศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๔๐๐ คน ยักเรียนเหล่านี้เป็นนักเรียนฝึกหัดครูที่สอนวิชาต่างกันไปตามที่เรียนมา ผู้วิจัยใช้วิธีวัดบุคลิกภาพของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept Inventory) ซึ่งคัดเลือกมาจากแบบสำรวจบุคลิกภาพและการปรับตัวต่างกัน คือ กลุ่มที่เรียนวิทยาศาสตร์มีบุคลิกภาพที่สำคัญด้านความเชื่อมั่นในตนเอง นิยมตนเอง มีความระมัดระวัง และเจ้าระเบียบ กลุ่มเรียนคณิตศาสตร์เป็นผู้ที่สนใจทางสุนทรียภาพ มีความอ่อนไหวง่ายและชอบการสมาคม ส่วนกลุ่มที่เรียนพลศึกษามีลักษณะสำคัญคือความก้าวร้าว เป็นคนแข็งแรงและเข้มแข็ง ต้องการกำรยอมรับจากสังคม และร่วมมือในกิจกรรมของสังคมเป็นบางครั้ง และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ กลุ่มที่เรียนพลศึกษามีการปรับตัวดีกว่ากลุ่มที่เรียนวิทยาศาสตร์และกลุ่มที่เรียนคณิตศาสตร์

^{๑๔}Anthony T. Soares and Louise M. Soares, "Self Description and Adjustment Correlates of Occupational Choice", The Journal of Educational Research (Vol. 60(1) September, 1966), pp. 27-31.

ก.ศ. ๑๙๖๗ Hamed^{๒๐} ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง กับ โครงสร้างของบุคลิกภาพทั้งหมดและแสดงให้เห็นนัยสำคัญในทางสถิติของความสัมพันธ์ เพื่อนำมาใช้ในการแนะแนวทางจิตวิทยาของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กวัยรุ่นจำนวน ๑๐๖ คน เครื่องมือในการวิจัย เป็นข้อทดสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept) ซึ่งมีการให้ค่าปริกษา การปรับตน ระดับสติปัญญา บุคลิกภาพ การรับรู้ การเข้าสังคม ซึ่งมีค่าแปรรวมกัน ๑๓๐ ตัว ผลการวิจัยปรากฏว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ที่มีลักษณะไปในทางบวก (Positive Self-Concept) และการปรับตนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ ดังนั้นลักษณะต่าง ๆ ทางสติปัญญา การรับรู้ การเข้าสังคม จึงมีความสัมพันธ์กับความสนใจอันมีความสำคัญในการแนะแนวอาชีพ แต่ไม่สัมพันธ์กันในการแนะแนวทางจิตวิทยา

ก.ศ. ๑๙๖๗ Dyson^{๒๑} ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ของนักเรียนที่จัดกลุ่มตามความสามารถ ตัวอย่างประชากรคือนักเรียนในเกรด ๗ จากโรงเรียนที่จัดกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถหลายระดับคละกันไป จำนวน ๓๖๓ คน และนักเรียนจากโรงเรียนที่จัดกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถ จำนวน ๒๔๔ คน โดยใช้แบบสอบถามที่วัดการยอมรับตนเอง (Index Adjustment and Values) และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองด้านการเรียน โดยการให้ค่าคำต่าง ๆ (Word Rating List) ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนชายและหญิงยอมรับและมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ไม่แตกต่างกันทุกกลุ่ม นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองด้านการเรียนดีกว่า

^{๒๐} Zahran A.S. Hamed, "The Self-Concept in The Psychological Guidance of Adolescent," The British Journal of Educational Psychology, (Vol. 37, June, 1967), pp. 225-239.

^{๒๑} Ernest Dyson, "A Study of Ability Grouping and The Self-Concept", The Journal of Educational Research, (Vol. 60(9) May-June, 1967), pp. 403-405.

นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ และการยอมรับตนเอง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ

ก.ศ. ๑๑๖๑ Frank และ Hiester^{๒๒} ศึกษาความเชื่อถือใจของความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในปัจจุบันและตนเองในอดีต โดยให้นักศึกษาวิชาจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยไมอามี ซึ่งเป็นชาย ๔๐ คน และหญิง ๔๐ คน ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในปัจจุบันและในอดีตที่มีจำนวน ๑๐๐ ข้อ ผลการวิจัยปรากฏว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในอดีตมีความเชื่อถือใจต่ำกว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในปัจจุบัน และนักศึกษายาบบเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในอดีตได้ง่ายกว่านักศึกษานหญิง

ก.ศ. ๑๑๖๒ Mehren^{๒๓} ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยมินเนโซตา ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษารจำนวน ๑๔๒ คน ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการให้อันดับตนเองขึ้นอยู่กับอิทธิพลของการบอกชื่อของตนเอง และจำนวนหน่วยกิตที่สอนได้หรือไม่ นักศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเขียนชื่อและอีกกลุ่มหนึ่งไม่ต้องเขียนชื่อในแบบสอบถาม นักศึกษาทุกคนให้อันดับตนเองเกี่ยวกับลักษณะ ๑๐ อย่างคือ ความเป็นคนมีเหตุผล การริเริ่ม ความจำ ความกระตือรือร้น ความละเอียดลออ ความสามารถในการผสมผสาน ทัศนคติต่อคุณธรรม สุขภาพ ความหมั่นเพียรในการคบค้าและความร่วมมือ โดยใช้อันดับตนเองจากคานไม้ตัวอย่างมากถึงคานไม้ที่ต่ำที่สุด ซึ่งมีช่วงการให้คะแนน ๒ ช่วง การวิจัยนี้ผลปรากฏว่า นักศึกษาให้อันดับตนเองในด้านที่ไม่เกี่ยวกับสติปัญญาสูงกว่าด้านที่เกี่ยวกับสติปัญญา เป็นคานไม้ให้อันดับตนเองด้านสุขภาพ

^{๒๒}G.H. Frank and D.S. Hiester, "Reliability of Self and Ideal-Self Concept", Journal of Counseling Psychology, (Vol. 4(4) 1967), pp. 356-357.

^{๒๓}William A. Mehren, "Self-Concepts of Graduate Students", The Journal of Educational Research, (Vol. 61(3), November, 1967), pp. 112-113.

ทัศนคติคือคุณธรรม และความร่วมมือสูงกว่าค่าความเป็นคนมีเหตุผล การริเริ่ม ความจำ ความกระตือรือร้น ความละเอียดละออ ความสามารถในการผสมผสาน และการชอบค้นคว้า นอกจากนี้การเขียนชื่อหรือไม่เขียนชื่อตนเองในแบบสอบถาม ไม่มีอิทธิพลต่อการรายงานความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง และความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองไม่ขึ้นอยู่กับเพศและจำนวนหน่วยคิดที่ผสมได้ โดยที่นักศึกษารายและหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองไม่แตกต่างกัน

พ.ศ. ๒๕๑๑ ส่องศรี ศรีมุกดา^{๒๔} ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองกับความสำเร็จทางการศึกษาของ เด็กวัยรุ่นทั้งชายและหญิง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่น อายุ ๑๖ - ๒๐ ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ในโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษา เป็นนักเรียนชาย ๔๐ คน หญิง ๕๕ คน เป็นนักเรียนแผนกวิทยาศาสตร์ ๔๗ คน และแผนกศิลปะ ๑๕ คน เครื่องมือที่ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองคือ The Piers-Harris Children's Self-Concept Scale และแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยหลักเกณฑ์ของ Jersild และ Strang เกณฑ์ที่ใช้วัดความสำเร็จทางการเรียนคือคะแนนการสอบไล่ปลายปีของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๐๕ จึงเป็นการสอบรวมโดยกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัดสอบ ผลการวิจัยแสดงว่าแผนกวิชาที่ศึกษาและประเภทของโรงเรียนไม่มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง เป็นส่วนรวมของทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองแต่ละด้านปรากฏว่านักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ๔ ด้าน คือ ลักษณะร่างกาย ความสามารถทางกีฬาและการเล่น ทัศนคติทางสังคม

^{๒๔} ส่องศรี ศรีมุกดา "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองกับความสำเร็จทางการศึกษาของเด็กวัยรุ่น" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๑๑

และความเป็นจริงของตนเองที่ชอบและไม่ชอบเกี่ยวกับบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ความรู้สึก และอารมณ์ นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มเชิงที่จะค้างคันทางคามเกี่ยวกับบ้านและครอบครัว อีกด้วย จากถาวรวิจัยนี้พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความคิด เห็นเกี่ยวกับตนเองกับความ สำเร็จทางการศึกษาของกลุ่มต่าง ๆ ยกเว้นกลุ่มนักเรียนหญิง จาก โรงเรียนหญิงแต่ความ สัมพันธ์นั้นเป็นไปทางค่านลบ ซึ่งหมายความว่านักเรียนหญิงมีความสำเร็จทางการเรียนสูง จะคิดเกี่ยวกับตนเองไปทางค่านลบ

พ.ศ. ๒๕๑๒ พรหมทิวา รุจิพร ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของนิสิตที่มีความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงและนิสิตที่มีความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๑ จำนวน ๑๐๐ คน ในจำนวนนี้เป็นนิสิตที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง ๕๐ คน ชาย ๕ คน หญิง ๔๕ คน เป็นนิสิตที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ๕๐ คน ชาย ๑๔ คน หญิง ๓๖ คน เครื่องมือที่ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง คือ The Adjective Check List เกณฑ์ที่ใช้วัดความสำเร็จทางการเรียนคือ คะแนนสอบไล่ปลายปีของคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๑๐ ผลการวิจัยปรากฏว่า

๑. กลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
๒. กลุ่มที่เรียนวิชาประเภทวิทยาศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนวิชาประเภทอักษรศาสตร์

พรหมทิวา รุจิพร "การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของนิสิตที่มีความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงและนิสิตที่มีความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ", วิทยานิตยสารศึกษารมณามังคิก, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๑๒

มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ ในลักษณะที่เกี่ยวกับ
 ค่าคุณศัพท์ที่ตอบทั้งหมด ซึ่งแสดงว่าทั้งสองกลุ่มมีแนวโน้มที่จะเป็นคนเงิบขมขื่น ไร้ค่า ระวัง
 ระวังในการแก้ปัญหา บางครั้งไม่ยอมสูงส่งกับใคร มักจะชอบคิดสิ่งใหม่ ๆ แต่ไม่ค่อยจะได้
 ทั่วไปสำเร็จ

ลักษณะที่กล่าวนี้แตกต่างกันในระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะนี้
 อย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ โดยกลุ่มที่เรียนวิชาประเภทวิทยาศาสตร์ มีแนวโน้มที่จะมีลักษณะ
 ดังกล่าวแล้วมากกว่ากลุ่มที่เรียนวิชาประเภทอักษรศาสตร์

๓. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ๒๒ ลักษณะ ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้
 ไม่สามารถเป็น เครื่องมือชี้หรือทำนายสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงหรือต่ำ และการเลือก
 เรียนวิชาประเภทวิทยาศาสตร์หรืออักษรศาสตร์ได้ นอกจากความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองใน
 ลักษณะจำนวนค่าคุณศัพท์ที่ตอบทั้งหมดของกลุ่มที่เรียนวิชาประเภทวิทยาศาสตร์ ด้บุกลุ่มที่เรียน
 วิชาประเภทอักษรศาสตร์

๔. เนื่องจากเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองนี้ มีผู้สนใจศึกษาในต่างต่าง ๆ และกับ
 กลุ่มตัวอย่างในระดับต่าง ๆ กัน ซึ่งอาจสรุปผลการวิจัยจากการศึกษาของบุคคลต่าง ๆ ได้
 ดังนี้

๑. การศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มัธยม
 ศึกษา และระดับวิทยาลัย ปรากฏว่า นักเรียนที่มีอายุน้อย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านร่างกาย
 รูปร่างหน้าตา และการแต่งกายเป็นส่วนใหญ่ และนักเรียนที่มีอายุมาก มีความคิดเห็นเกี่ยว
 กับตนเองในค่าน ความรู้สึกนึกคิด และความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นส่วนใหญ่

๒. ในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่น ปรากฏว่า เด็กวัยรุ่น
 ชอบปลาย พิจารณาตนเองลึกซึ้งกว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้น โดยที่เด็กเหล่านี้มักเห็นเกี่ยวกับตน
 เองในลักษณะต่าง ๆ ๔ ลักษณะ คือ (๑) ความสามารถ ฐานะ บทบาท รูปร่างหน้าตา
 การแต่งกาย อารมณ์ ความเชื่อถือ คุณค่า และความทะเยอทะยาน (๒) การแสดงออก
 ทางอารมณ์ (๓) ลักษณะตนเองค่านสังคม และ (๔) ลักษณะตนเองในอุทกคติ เช่น คิด-

อวยกเป็นคนอย่างไร เป็นต้น

๓. ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง การยอมรับตนเอง กับผลการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปรากฏว่า เมื่อมีการควบคุมระดับสติปัญญาแล้ว จะมีความแตกต่างกันระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองและการยอมรับตนเองกับผลการเรียน และสรุปได้ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง เป็นสาเหตุที่สำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

๔. ในการศึกษาการยอมรับตนเองและการปรับตัวจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งมีระดับการศึกษา อายุ และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับเดียวกัน โดยใช้เครื่องมือศึกษาการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการปรับตัวได้ดี สามารถยอมรับข้อความที่กระทบกระเทือนคอสม (Self) ได้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ปรับตัวได้ค่อนข้างน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันในการปรับตัวและยอมรับตนเอง

๕. ในการศึกษาการยอมรับตนเองของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมแบบผสมตอนปลาย ปรากฏว่าการยอมรับตนเองของเด็กวัยรุ่นไม่สัมพันธ์กับเพศ ความสามารถและสัมฤทธิ์ผลในโรงเรียน

๖. ในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ประถมปีที่ ๖ และมีมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างกันกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองยังสัมพันธ์น้อยมากกับระดับสติปัญญาและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

๗. ในการศึกษาการยอมรับตนเองของนักเรียนเด็กหัตถกรรมแห่งหนึ่ง ปรากฏว่าแต่ละบุคคลที่บอกรับตนเอง มีความโน้มเอียงที่จะเข้าใจผู้อื่นได้ดีเท่ากับตนเอง

๘. ในการศึกษาลักษณะของตนเองกับการเลือกอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนเด็กหัตถกรรมที่เรียนวิชาเอกต่างกัน โดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ซึ่ง

คัดเลือกรายการแบบสำรวจบุคลิกภาพ MMPI ผลปรากฏว่าผู้ที่มีการขัดแย้งกันจะมีบุคลิกภาพ และการปรับตัวต่างกัน

๕. ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองกับ โครงสร้างของบุคลิกภาพทั้งหมด ผลการวิจัยปรากฏว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองที่มีลักษณะไปในทางบวกและการปรับตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ ทั้งนี้ลักษณะต่าง ๆ ทางสติปัญญา การรับรู้ การเข้าสังคม จึงมีความสัมพันธ์กับความสนใจอันมีความสำคัญในการแนะแนวอาชีพ

๑๐. ในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนที่จัดกลุ่มตามความสามารถในระดับเกรด ๘ ผลปรากฏว่า นักเรียนชายและหญิงยอมรับและมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ไม่แตกต่างกันทุกกลุ่ม นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองทางด้านการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ และการยอมรับตนเอง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ

๑๑. ในการศึกษาความเชื่อถือได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในปัจจุบันและตนเองในอดีต ผลปรากฏว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในอดีตมีความเชื่อถือได้ต่ำกว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในปัจจุบัน และนักศึกษายายเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในอดีตได้ง่ายกว่านักศึกษาน้อง

๑๒. ในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาโท ผลปรากฏว่า นักศึกษาให้อันดับตนเองในด้านที่ไม่เกี่ยวกับสติปัญญาต่ำกว่าด้านที่เกี่ยวกับสติปัญญา นอกจากนี้การเขียนชื่อหรือไม่เขียนชื่อตนเองในแบบสอบถาม ไม่มีอิทธิพลต่อคำตอบของความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง และความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ไม่ขึ้นอยู่กับเพศและจำนวนหน่วยกิตที่สอบได้

๑๓. ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองกับความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียนชายและหญิงวัยรุ่นนั้น ปรากฏว่า เพศ แมถวิชาวที่ศึกษา และประเภทของโรงเรียน ไม่มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง เป็นส่วนรวม

ของทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองแต่ละด้าน พบว่านักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ๔ ด้าน คือ ลักษณะทางร่างกาย ความสามารถทางกีฬาและการเล่น ทัศนคติทางสังคม และความเป็นจริงของตนเองที่ชอบและไม่ชอบเกี่ยวกับบุคลิกร่าง ลักษณะนิสัย ความรู้สึก และอารมณ์ นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มที่จะต่างกันทางด้านเกี่ยวกับบ้านและครอบครัวอีกด้วย และยังพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองกับความสำเร็จทางการศึกษา ในกลุ่มนักเรียนหญิงจากโรงเรียนหญิง แต่ความสัมพันธ์นี้ไม่พบไปในโรงเรียนชาย ซึ่งหมายความว่านักเรียนหญิงที่มีความสำเร็จทางการเรียนสูงจะคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองไปในทาง ค่ายไม่ใช่

๑๔. ในการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของนิสิตที่มีความสัมพันธ์ทาง การเรียนสูงกับนิสิตที่มีความสัมพันธ์ทาง การเรียนต่ำ ปรากฏว่า กลุ่มที่มีความสัมพันธ์ทาง การเรียนสูงกับกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ทาง การเรียนต่ำมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ และกลุ่มที่เรียนวิชาประเภทวิทยาศาสตร์กับกลุ่มที่เรียนวิชาประ เภทอักษรศาสตร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในลักษณะ ที่เกี่ยวกับค่าคุณศัพท์ที่ตอบทั้งหมด ซึ่งแสดงว่าทั้งสองกลุ่มมีแนวโน้มที่จะเป็นคนเจียมจืด ไร้วัย ระวังระมัดระวังในการแก้ปัญหา บางครั้งไม่ชอบยุ่งกับใคร มักชอบคิดสิ่งใหม่ ๆ แต่ไม่ค่อยจะ ใฝ่หาให้สำเร็จ และความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ๒๒ ลักษณะนี้ไม่สามารถทำนายสัมพันธ์ ทาง การเรียนสูงหรือค่า และการเลือกเรียนวิชาประเภทวิทยาศาสตร์หรืออักษรศาสตร์ได้ นอกจากความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะจำนวนค่าคุณศัพท์ที่ตอบทั้งหมดของกลุ่มที่เรียน วิชาประเภทวิทยาศาสตร์กับกลุ่มที่เรียนวิชาประเภทอักษรศาสตร์